

11 MILIJONOV ZDRAVNIŠKIH RECEPTOV ZA ŽGANJE NA LETO.

Newyorška država prednjači vsem ostalim. Illinois je na drugem mestu. Tu je bilo izdanih 2,168,788 zdravniških dovoljenj.

1,400,614 GALON OPOJNIH PIJAČ PRODANIH 'BOLNIKOM'.

Washington, D. C. — Lekarne po dvaindvajsetih državah, v columbijskem distriktu, na Porto Rieu in havaljskem otočju, kjer dovoljuje postava alkoholne recepte za zdravilne svrhe, so izvršile 11,268,469 takšnih receptov v početku fiskalnega leta, ki se je končalo dne 30. junija letos. Tako je posneti po prvem tovrstnem poročilu, ki ga je izdala pisarna prohibicijske urada.

New York prednjači vsem drugim državam. Tukaj je bilo izdanih 3,638,751 opojnih predpisov. Illinois je na drugem mestu. Tu je bilo izdanih takih zdravniških receptov 2,168,788. A California pa pride na tretje mesto s 759,742 recepti za žganje ali kako drugo opojno pijačo. Država Tennessee jih je imela najmanj, in sicer 171.

V celem je bilo prodanih 1,400,614 galon opojnih pijač, in sicer je ta veličanska količina razdeljena takole:

	galon
Viske	1,347,573
Vina	20,752
Žganja	9,945
Zina	8,173
Alkohola	2,156
Ruma	2,015

Prve tri goriomenjene države prednjačijo tudi v količini viske, razpečane in prodane na podlagi zdravniških receptov. New York je prodal viske 442,996 galon, Illinois 269,070 in California pa 89,764 galon.

Država Massachusetts je druga za newyorško glede vinske prodaje. Prodala je vina v celoti 4,923 galon. New York ga je prodal 10,027, a California, ki je na tretjem mestu, pa ga je prodala 4,704 galone.

Država Massachusetts je prednjačila v žganjarski prodaji, in sicer z 2,840 galonami. Newyorška država pride prva za ta s 2,110, a Wisconsin pa je na tretjem mestu s 782 galonami.

New York je tudi prodal več žina kakor katerakoli druga država, in sicer 2,710 galon. Massachusetts ga je prodal 1,619, a Illinois pa 703 galone.

V alkoholu so prednjačile naslednje države: New Yorku 482 galon; Pennsylvania 247 galon in Vermont 184. V državi Massachusetts je bilo prodanih 1,448 galon ruma, v državi New Hampshire 154, v newyorški državi pa 112 galon.

Okoli 50,000 zdravnikov, ali tretjina vseh v Združenih državah, se je odpovedalo, kakor so preračunali prohibicijski uradniki, pravici do izvajanja receptov za opojne pijače.

Masakri v Jugoslaviji.

Vest iz Sofije se glasi, da je bilo 500 oseb umorjenih blizu bolgarske meje.

London, 19. nov. — "Daily Express" je prejel poročilo iz Sofije, ki se glasi, da so že deset dni v teku veliki masakri v Kočani, Radoviču in Istipu, Jugoslavija. Več oseb je bilo že pobitih.

Masakre so organizirale neredne tolpe Srbov, katerim pomagajo redne jugoslovanske vojaške čete. Silna panika vlada v omenjenih krajih.

Ker so terorizirani kraji blizu bolgarske meje, se sklepa, da so masakrirane osebe Bolgari.

Potres v Franciji.

Perpignan, Francija, 19. nov. — Močan potresni sunek je stresel to mesto danes zjutraj. Hiše so se začele sesadati, posode se popadale s miz in stene nekaterih poslopij so doživele večje in manjše razpoke. Druge nesreče ni bilo.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zdravniki predpisali že enajst milijonov receptov za žganje v enem letu.

Predsednik Coolidge se ogreva za Mellonov davčni načrt.

Senator Magnus Johnson ni nič kaj valet za Hiram Johnsona.

Delavska stranka v Quebecu se je izrekla za amalgamacijo unij.

Inozemstvo.

Zavezniki poslali ultimatum Nemčiji.

Poincare zopet izjavil, da Francija bo držala Porurje, dokler Nemčija ne plača.

Dva francoska častnika aretirana v Nemčiji.

Mala ententa je sklenila, da bo podpirala Francijo.

Petsto oseb masakriranih v Jugoslaviji.

Conradi, morilec Vorovskega v Lozani, oproščen. Rusija protestira.

Španski kralj pri papežu.

Velika povodenj v Indiji. Potres v Franciji.

MAGNUS JOHNSON IN TRETJA STRANKA.

Chicago, Ill. — Čikaško mesto je bilo zadnje nedelje torišče političnih aktivnosti, ki imajo za svoj končni cilj to, da stopi tretja politična stranka v akcijo na prihodnjih predsedniških volitvah. Mesto je imelo tudi novorojenega kmečko-delavskega senatorja iz Minnesote v svoji sredi. Ta je imel dva govora, v katerih je obrazložil načrte za svoje delovanje, ko se prične zasедanje prihodnjega kongresa dne 4. decembra.

Organizator politične osemindesetice J. A. M. Hopkins iz New Yorka je sklical v hotel Harrison sejo, na kateri so razpravljali o gibanju za ustanovitev tretje politične stranke. Dasi se ni Magnus Johnson ustavil v čikaškem mestu, da bi prisostvoval omenjenim konferencam, se je vendar zelo zanimal za njun potek.

Narodna konvencija, ki se ugotegne vršiti meseca maja v Minneapolisu ali St. Paulu, se kaj lahko izčrpa iz sklepov Hopkinsove konference, ki bo najbrž izdelala začasni politični program, preden se razide.

Kakor je dejal Hopkins, bo nameravana konvencija odprta vsem tistim možem, o katerih menijo delegatje, da bi bili lahko voditelji gibanja za tretjo stranko. Henry Ford in zvezna senatorja La Follette pa Borah, vsi trije so bili večali manj neuradno zastopani na konferenci.

Senator Johnson je v prijateljskih odnosih z obema elementoma, ki sta bila razdvojena l. 1920.

Kmečko-delavski voditelji, med katerimi je tudi bivši predsedniški kandidat Parley P. Christensen, in pa zastopniki kmečko-delavske stranke v okraju Cook se doslej še niso vdeležili konference in se je tudi ne nameravajo vdeležiti. Ali minnesotaka kmečko-delavska stranka je bila zelo dobro zastopana.

Senator Magnus Johnson je v svojem govoru pred čikaško delavsko federacijo prerokoval, da bo republikanska narodna konvencija imenovala predsednika Coolidgea za prihodnjega predsedniškega kandidata. A demokratje pa bodo na svoji konvenciji v mesecu juniju tudi imenovali tega ali onega nazadnjaka za kandidata. In v takem slučaju ne bo kazalo ničesar drugega, kakor se postaviti volilno listo tretje stranke. In le toliko se je senator dotaknil tretje stranke.

V svojem drugem govoru, ki ga je imel pred kmečko-delavsko stranko v okraju Cook, je dejal, da ni povsem za Mellonov davčni predlog, zakaj, treba je gledati na to, da se obesi največje breme na tiste, ki imajo le toliko dohodkov, da komaj preživijo sebe in svoje družine.

Magnus se je izrekel za vojaški bonus, in denar naj bi moral biti dodeljen dotični organizaciji in

(Dolge na 3. strani.)

PRES. COOLIDGE ODOBRIJE MELLONOV DAVČNI NAČRT.

Trgovska zbornica v Philadelphiji namerava započeti kampanjo za Mellonov davčni načrt širom Združenih držav.

COOLIDGE KLJUBUJE RADIKALNI SKUPINI GLEDE DAVČNE POSTAVO. DAJE.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je šel preko republikanskih voditeljev, ki se boje podvzeti davčno znižanje na blizajočem se zasédanju zveznega kongresa, ter se odločil v polni meri podpirati Mellonov program za davčno revizijo.

To je najzadnja vest, ki se je prikradla iz Bele hiše, ko je predsednik izvedel o tem, kako misli senatorja Lodge in Smoot o nameravani davčni reviziji.

Predsednik se ni dal, kakor pravijo politični krogi, preplašiti, da bi zavrgel Mellonovo davčno revizijo, ker bi utegnili radikale diktirati sprejetje postavodaje, katero bi bil on prikljen podpisati ali pa večitati in s tem zaigrati svojo popularnost. Po njegovem mnenju je dolžnost njegove administracije zmanjšati davčno breme. Uverjen je tudi, da ne bodo mogli radikali spraviti skrajne zakonske osnove pod streho.

Kaj misli predsednik o postavodaji za vojaški bonus, kateremu se Mellon upira z vsemi močmi, še ni znano. Med republikanskimi voditelji prevladuje mnenje, da se Coolidge strinja z Mellonom tudi glede vojaškega bonusa. Ali najbrž pa se bo držal shemnice, ki jo je začetil v tem oziru že pokojni predsednik Harding. Če naj bo vojaški bonus sprejet, potem mora kongres gledati na to, da bodo za takšno postavodajo določeni tudi finančni viri, kakor bi bil na primer prodajni davek.

Pa naj ima predsednik o vojaškem bonusu to ali ono mnenje, mnogi administracijski pristajali bodo vseeno podpirali propozicijo, in večina izkušenih političnih opazovalcev v Washingtonu napoveduje, da bo zakonska osnova za vojaški bonus sprejeta na tem kongresnem zasédanju, čeprav bo treba preglasovati predsednikov veto.

Skupina radikalnih republikancev, ki jih predstavlja poslanec Frear, je proti vsakršnemu znižanju dodatnih davkov na visoke dohodke. Mnogi tistih, ki so se dosledaj upirali davčnemu znižanju, pa kažejo sedaj razpoloženje, ki pravi, da so za zmerno znižanje tistega davka, če bi bili normalni davki radikalno znižani. To je namignil koncem zadnjega tedna poslanec Dickinson, ki je voditelj kmečkoga bloka v poslanski zbornici in ki je l. 1921 vodil boj proti vsakršnemu znižanju dodatnih davkov na visoke dohodke. Najhujiši boj se bo torej sukal okoli dodatnega davka.

Radikale odobruje Mellonovo priporočitev za 25-odstotno znižanje davka na dohodke v službi, kar bi bil posnetek iste meje na Angleščem.

Radikalni republikanci bodo zahtevali davek na nerazdeljene službe velikih korporacij, kar bi znatno izpremenilo sedanjí stališče delniških dividend. Finančni department meni, da bi se tak davek ne obnesel, zato da bo težko kaj takega sprejel kongres.

Senator Lodge se je v soboto sestel s predsednikom Coolidgeom in s njim razgovarjal o legislativnem in političnem položaju. Svojim kongresnim tovarišem bo sporočil, da se je predsednik Coolidge odločil za podpiranje Mellonovega davčnega načrta.

Philadelphia, Pa. — Trgovska zbornica v Philadelphiji namerava započeti propagando za Mellonove davčne predloge širom Združenih držav. Razposlala je pisma do vseh trgovskih zbornic v deželi in do drugih trgovskih organizacij. V tistih pisanjih pozivlja dotične organizacije in

DELAVCI ZAHTEVAJO AMALGAMACIJO.

Montreal, Que. — (Federated Press.) — Delavska stranka v Quebecu je na svojem zborovanju v Montrealu soglasno indorsirala principe amalgamacije strokovnih unij v industrijske unije. Tozadevna resolucija se glasi, da, kakor se kapitalisti organizirajo po industrijah (trusti) in mednarodno, tako se morajo delavci organizirati po industrijah in mednarodno, če hočejo biti uspešni v bojih z delodajalci.

MANIFEST DELAVSKE STRANKE V ANGLIJI.

Laboritje so objavili volilni program. Zahtevajo davek na kapital in nacionaliziranje rudnikov, železnice in gonilnih sil.

London, 19. nov. — Delavska stranka je izdala manifest, v katerem je razvila svoj program v sedanjem volilnem boju.

Stranka zahteva svobodno trgovino, minimalno mezdo in državno zavarovanje za farmarske delavce in male kmete, enake politične in legalne pravice za žene in enako mezdo za enako delo, ki ga opravljajo ženske.

Glede finančne reforme je v programu sledeča točka:

"Delavski zakladnikar bo v spoznamu s zvedenei izdelal načrt za stopnjevalno znižanje vojnih dolgov, ki se imajo odplačevati z dohodki davka na privatna premoženja, katera znašajo več ko 5000 sterlingskih funtov."

Stranka dalje zahteva nacionaliziranje rudnikov, železnice in vseh gonilnih sil.

Glede zunanjih zadev Velike Britanije je v manifestu sledeči odstavek:

"Delavstvo je za politiko mednarodne kooperacije potom polščane in povečane Lige narodov; vsi mednarodni spori se imajo poravnati na mednarodnih pravih sodiščih; Velika Britanija mora takoj sklicati mednarodno konferenco, na katero se povabi tudi Nemčija z enakimi pravicami zastopstva kakor vse druge države in na kateri se naj revidira versalska pogodba, zlasti glede vojnih posojil in odškodnine, in vpostavi svobodni ekonomski in diplomatski odnošaji z Rusijo. Taka konferenca bi pripravila pot splošnemu razoroženju."

Morilec Vorovskega oproščen.

Sovjeti se zgražajo nad justično farso v Lozani, ki je poostrišla konflikt med Rusijo in Švico.

Moskva, 19. nov. — Vest, da je bil Maurice A. Conradi, švicarski inženir, ki je 10. maja ustrelil sovjetskega poslanika Vaelava Vorovskega v Lozani, oproščen pred lozanskim sodiščem, je bila sprejeta v sovjetskih krogih z največjim zgražanjem. Moskovsko časopisje imenuje proces proti morilecu navadno justično farso.

Riga, 19. nov. — Moskovski listi ljuto napadajo švicarsko vlado valed oprostitev M. A. Conradija, ki je ubil ruskega poslanika Vorovskega tekom lozanske konference. Neko nepotrjeno poročilo se glasi da so sovjeti aretirali Conradijevega brata v Petrogradu, ko je skušal uiti na Finsko.

Lausanne, Švica, 19. nov. — Maurice Alexandri Conradi, morilec Vorovskega, je bil v petek oproščen pred tukajšnjim sodiščem. Občinstvo je burno aplavdiralo, ko je sodišče naznanilo pravorek.

Velika povodenj v Indiji.

Kalkuta, Indija, 19. nov. — Velika povodenj v okolišju Madrasa je uničila 200 milj železniške proge.

zbornice, naj podpirajo davčne predloge finančnega tajnika Mellon.

Zavezniki poslali ultimatum Nemčiji.

Francoški ministrski predsednik je zopet dejal, da o izpraznitvi zasédenih nemških krajev ne sme biti govora, dokler Nemčija ne izpolni zadnje klavzule versalske pogodbe. Dva francoska častnika aretirana v Nemčiji. Francozi, boječi se delavskih izbruhov, so zagrozili Stinnesu in drugim poruskim magnatom z zaporom, če izpro delavce. Zopet mnogo ubitih in ranjenih v izgrelih.

MANIFEST DELAVSKE STRANKE V ANGLIJI.

Laboritje so objavili volilni program. Zahtevajo davek na kapital in nacionaliziranje rudnikov, železnice in gonilnih sil.

London, 19. nov. — Delavska stranka je izdala manifest, v katerem je razvila svoj program v sedanjem volilnem boju.

Stranka zahteva svobodno trgovino, minimalno mezdo in državno zavarovanje za farmarske delavce in male kmete, enake politične in legalne pravice za žene in enako mezdo za enako delo, ki ga opravljajo ženske.

Glede finančne reforme je v programu sledeča točka:

"Delavski zakladnikar bo v spoznamu s zvedenei izdelal načrt za stopnjevalno znižanje vojnih dolgov, ki se imajo odplačevati z dohodki davka na privatna premoženja, katera znašajo več ko 5000 sterlingskih funtov."

Stranka dalje zahteva nacionaliziranje rudnikov, železnice in vseh gonilnih sil.

Glede zunanjih zadev Velike Britanije je v manifestu sledeči odstavek:

"Delavstvo je za politiko mednarodne kooperacije potom polščane in povečane Lige narodov; vsi mednarodni spori se imajo poravnati na mednarodnih pravih sodiščih; Velika Britanija mora takoj sklicati mednarodno konferenco, na katero se povabi tudi Nemčija z enakimi pravicami zastopstva kakor vse druge države in na kateri se naj revidira versalska pogodba, zlasti glede vojnih posojil in odškodnine, in vpostavi svobodni ekonomski in diplomatski odnošaji z Rusijo. Taka konferenca bi pripravila pot splošnemu razoroženju."

Stranka je tudi rekla, da bo Francija nastopila z akcijo novih kazni proti Nemčiji, ako ne dobi zadostne glede dveh zahtev: ekskonprince mora zapustiti Nemčijo in nemška vlada mora vpostaviti zavezniško kontrolo nad svojo armado in proizvajanjem streliva ter orožja.

Danes se zopet snide svet poslaništva, ki bo razpravljalo o vprašanju sankcij (kazni) za Nemčijo. Na tej seji se pokaže, da pride do definitivnega preloma med Anglijo in Francijo, ali se bo dal konflikt začasnó še zakrpati. Angleži pravijo, da ne odstopijo od svojega stališča, da nadaljnjih sankcij ne sme več biti, in če pride do sporazuma, mora Poincare popustiti.

Berlin, 19. nov. — Stresemann je sredi dejal na konferenci ljudske stranke, da bo nemška vlada šttila ekskonprince pred izročitvijo zaveznikom kot zahteva Francija. Stresemann je rekel, da rajši podvrže Nemčijo novim francoskim brutalnostim, kakor da bi izročil bivšega prestolonaslednika Francozom. Zaupniki stranke so dali Stresemannu zapupileo z 206 glasovi proti 11.

Berlin, 19. nov. — Incident, ki bo morda imel težke posledice za Nemčijo, se je pripetil večerj v Leipzig, kakor se javlja iz francoskih virov. Dva francoska častnika, člana medzavezniške kontrolne komisije, sta bila aretirana, ko sta se vozila v avtomobilu iz Dresdenu v Leipzig. Častnika sta bila zadržana več ur, predno je prišlo povelje od višjega nemškega poveljnika, da morata biti izpuščena. Ko sta častnika prišla v Leipzig in se nastanila v hotelu, so štirje vojaši udri v njuno spalnico v nedeljo ponoči in ju drugič aretirala. Odpeljana sta bila v stražnico, kjer so ju držali do devetih zjutraj. Častnika sta se pritožila, da so ju nemški vojaši zasramovali in sploh postopali z njima zelo surovo.

General Mollett, vodja francoske vojaške misije v Nemčiji, je sredi zapustil Berlin; odpeljal se je v Pariz, kjer predloži zadevo francoski vladi.

Duesseldorf, Porenje, 19. nov. — Položaj v Porurju je neznan. V izgrelih med brezposelnimi delavci in pollicijo v Gelsenkirchenu, Oberilku, Essenu in Bochumu, ki so trajali v soboto in nedeljo, je bilo 29 oseb ubitih in 120 ranjenih. Istočasno je bilo 24 mož ubitih in mnogo ranjenih v bojih med separatisti in porenjaskimi kmeti v Himbergu.

Francozi so se ustrašili nevarnega gibanja izprtih delavcev in pričeli groziti nemškim industrialcem s težkimi kaznimi, ako izpro vse delavce 30. novembra kakor so (Dolge na 3. strani.)

MALA ENTENTA PODPIRA FRANCIJO.

Poincare, ki je zopet govoril ob odkritju vojnega spomenika, je dejal, da Francija brani malo entento.

Belgrad, 19. nov. — Mala ententa je zavzela enotno stališče za obrambo versalske pogodbe. Jugoslavija, Čehoslovakija in Rumunija so sklenile, da bodo podpirale Francijo z ozirom na vsak korak, ki ga stori proti Nemčiji. Mala ententa smatra povratek bivšega prestolonaslednika v Nemčijo in akcijo nemške vlade, ki noče vpostaviti zavezniške vojaške kontrole v Nemčiji, za resno ogrožanje miru v Evropi.

Pariz, 19. nov. — Francija, vlade, da jo zapuščata Anglija in Italija, je začela iskati novih zaveznikov v Evropi in dobila jih je v mali ententi in Poljski. Poincare je vsakakor informiral države male entente, da je v njihovem interesu, da stoji s Francijo, kajti njih eksistenca zavisi od versalske pogodbe.

Poincarejeve besede, ki jih je izrekel večerj v Neuillyju, da Francija, "braneč svoje pravice, brani obenem pravice Čehoslovakije, Jugoslavije, Rumunije in Poljske", vsakakor znašajo, da je francoska vlada prejela zagotovila od male entente in Poljakov, da podpirajo njen najnovejši program.

Iz tega sledi, da se v megli konfliktov med zavezniki že kažejo obrisi novih zvez in alijanc. Na eni strani je Francija z malo entento, Poljsko in morda z Ogrsko, na drugi se pa grupirajo Anglija, Italija in Španija.

BOŽIŠNE POSILJATVE V EVROPO.

Vse pošiljave morajo biti odposlane še ta mesec.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Poštne oblasti so objavile sugestije glede zavojev z božičnimi darili, ki se pošiljajo sorodnikom in prijateljem v Evropi.

Pošta sprejema zavoje, ki ne smejo tehtati več ko 22 funtov. Zavoji v Anglijo in britake kolonije ne smejo presegati 11 funtov teže. Pošiljave morajo biti dobro zavite v trdem papirju in povezane s močno špagi. Poštnina znaša 12 centov od funta ali frakcije funta.

Vsi zavoji z božičnimi darili, namenjeni v Nemčijo, Avstrijo, Ogrsko, Poljsko, Čehoslovakijo, Jugoslavijo, Švico in Litvinsko morajo biti poslani najkasneje do 28. novembra, ker drugače pošta ne jamči, da pridejo naslovitelju v roke pred Božičem.

Posiljave v Italijo morajo biti na pošti do 5. decembra, v Anglijo, Irsko in Francijo pa do 12. decembra.

SMRTNA KOŠA.

Chicago, Ill. — Umrla je Ana Heidenreich, mati Frank Heidenreicha, člana društva štev. 131 S. N. P. J. v starosti 52 let. Pogreb po civilnem obredu se vrši iz hiše žalosti, vogal Osem in dvajsete ulice in Hamiltonove ceste v sredo dopoldne ob polenajstih na Češko narodno pokopališče.

VREME.

Chicago in okolice: V sredo nestalno in gorko. Južnopadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: Najvišja 46, najnižja 40. Solnce izide ob 6.45, zaide ob 4.26.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena glasila po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodna: Zedinjena država (Ivan Chicago), \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.00 na tri mesece, in se izplačuje \$2.00.

Kasirar na voljo, kar ima s listom:

"PROSVETA"

2087-30 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljubi n. pr. (Nov. 20-23) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

TAKO SE DROBE STEBRI ...

Iz New Yorka poročajo, da je Gasten B. Means, bivši izredni agent justičnega departmeta, obtožen zlorabe pošte, kršenja prohibicijskih postav in postav za obdavčenje opojnih pijač. Poleg njega je obtožen tudi njegov tajnik Elmer Jarnecke, da sta pri transferiranju 512,000 zabojev žganja iz licenziranih žganjarn in vladnih skladišč v tihotapske roke zlorabila pošto, da osleparita tihotapee, ker sta jim obljubila, da porabita svoj vpliv pri justičnem departmetu, da jih oskrbita z žganjem. Obtožnica jima dalje očita, da sta kovala zarote proti Volsteadovemu zakonu z nelegalno transportacijo žganja in da odvedeta žganje iz licenziranih žganjarn na taka mesta, ki so določena od vlade za sprejemanje žganja.

Means je bil svoječasno obtožen, da je umoril Kingovo vdovo, toda porotniki so ga oprostili krivde. Sam je izpovedal, da je bil finančni agent kapitana Karl Boyeda, nemškega mornariškega atašeeja ob času svetovne vojne, preden so Združene države vstopile v vojno.

Means je seveda izjavil po svojem advokatu, da je nedolžen, kajti on je le nabiral obtežilni material proti kršilec Volsteadovega zakona, in da je bil odpuščen iz službe, ko je v svojem poročilu navedel gotove višje uradnike, ki so v zvezi z davčnim uradom.

Obravnava bo dokazala, ako je Means kriv ali nedolžen, ali če je njegova obdolžitev upravičena. Obravnava lahko dokaže, da je njegova izjava resnična in da je tudi on kriv, ne more pa dokazati, da je on nedolžen in da je njegova izjava neresnična. Zadnje je nemogoče. Ako je on nedolžen, zakaj se je zagovarjal po svojem advokatu na način, da je v svojem poročilu navedel imena višjih uradnikov, ako ni nikdar tega storil? Ako je njegov zagovor neresničen, ne more biti on nedolžen.

Dogodek ilustrira današnje razmere. Človek, ki je zavzemal nekoč precej vplivno službo v justičnem departmetu, je obtožen takega hudodelstva, da je sodišče zanj določilo petnajst tisoč dolarjev poročila. Ta človek se pa zagovarja na ta način, da se prikazuje kot žrtev, katero preganjajo, ker je ovadil višje uradnike v svojem poročilu, da so kršili postave.

Ta človek se je smatral za stebra današnjega sistema in človeške družbe. Za ravno take stebre so se smatrali obdolženi višji uradniki po tem človeku, kajti če bi ne bilo tako, bi Means nikdar ne dobil zaupne službe, višji uradniki, katere obtožuje Means bi nikdar ne postali višji uradniki.

Prišel se je drobiti stebra in opora Means, ali takoj je Means udaril in pričeli so se drobiti še drugi stebri.

To je nauk tega dogodka, ki nam podaja moralo sedanje človeške družbe.

ŽELEZNIŠKI MAGNATJE V SKRBEH.

V Washingtonu krožijo govornice, da bodo v bodočem kongresnem zasedanju predložene postave, ki niso nič kaj po volji železniškim magnatom. Železniški kralji bi se zaradi tega prav nič ne vznemirjali, saj so bile že večkrat predložene kongresu postave, za katere niso imeli železniški kralji dobre besede, ako bi s temi postavami ne bilo še nekaj drugega v zvezi. Ako je postava predložena, še ni sprejeta. Ampak nekaj drugega je, kar odganja spazec ponoči od oči železniških magnatov. V prihodnjem senatskem odseku za meddržavno trgovino bo imel precej odločilno besedo senator La Follette. Nekateri pravijo, da mogoče postane celo odsekov predsednik, ako ostane pravilo, da se odsekov predsednik voli po starosti, kajti nevarnost postoji, da se senator Cummins zahvali za to mesto in postane samo predsedatelj v senatu. Cummins zdaj prejema dvanaest tisoč dolarjev na leto, ker pripada k senatnemu predsedništvu, kot senator pa prejema samo \$7,500 na leto.

V senatskem odseku za meddržavno trgovino ne bo več štirih starinov in nadomestile jih bodo nove moči.

Ako privatni železniški interesi trepetajo, kadar pridejo take spremembe v senatskem odseku za meddržavno trgovino, kako bi šele trepetali, ako bi bilo ameriško delavstvo organizirano politično kot razred in bi štirje njegovi zastopniki prišli v senatni odsek za meddržavno trgovino. To bi bil jok in vpraševanje, kakšne postave bodo predložene v bodočem kongresnem zasedanju senatu. Da ni tako, niso krivi tega privatni železniški interesi. Ampak vzroke za to je iskati v političnem pocepljenju delavstva. Največ delavcev sledi še sirenskim glasovom

profesionalnih političarjev starih strank, drugi delavci so pa pocepljeni na razne delavske politične stranke. Od delavstva samega je torej odvisno, kdaj bodo res prave skrbi trle privatne železniške interese in da bodo upravičeni vpraševati, kakšne postave sprejme bodoči kongres.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Racine, Wis. — Moj zadnji dopis je bil posredovalni, ki pa ni dobil pravega odmeva. Napisati hočem torej, kar želim, v svarilo onim, ki hodijo po kostanj v žerjavce. Zadnjič sem priporočil, da bi slovenski uredniki opustili oni humor, ki več škoduje kakor koristi javnosti. Niš slabega nisem mislil. Gotovo je pametno mnogo lepega in poučnega gradiva, ki gre mimo in nima prostora v slovenskih listih. Tako bo nastajal le vedno večji preprič, ki bo več škodoval kot koristil slovenskim delavcem.

Komaj je moj dopis zagledal beli dan, že je prišlo neko obžalovanje in pomilovanje vredno izzivanje, pravi diktat, in ravno od — božjega namestnika.

Mogoče je dopisovalec s tem mislil, da bodo slovenski "naprednjaki" poslali kar cele kose dopisov in protestov v list, katerega je on določil. Kdo pozna oni list, ki je naklonjen vernemu dopisniku. Pri nas je nepoznan. Povedano naj bo, da vam napredno ljudstvo ne mara delati reklame.

Urednik glasila K. S. K. J. mr. Zupan je z veseljem in velikim komentarjem obelodanil pomilovanja vredno izzivanje. Dovolite mi člani K. S. K. J., da mesto vas malo protestiram. Ako bi katoliška jednota imela boljšega urednika kot ga ima, bi tudi bolje napredovala. Če bi on v resnici pisal za koristi jednote, bi ne propadala društva in jednote. Poglejte zadnji dopis iz Indianapolis. Iz njega je razvidna vsa rakova pot, kar je pač najbolj vsled sejanega sovražstva in prepira.

Pazno sem zasledoval agitacijo pred njih klevelandsko konvencijo, ko so imeli priliko se spopadati nad člani S. N. P. J. Tam je urednik kritiziral in obrekoval, a je prenazadnjaški, da bi videl, da nam s takim pisanjem več koristi kot škoduje. K. S. K. J. pa to škoduje, kar je vzrok "modri" urednik, ki očitno ne ve, kaj piše in dela.

Tudi Edinost je pričela posnemati urednika onega glasila. Piše, da so naprednjaki zagazili v blato ter ne morejo naprej. Bil sem v Minnetoti na lovu za gozdinimi kosi. Pri tem sem tako zagazil, da si nisem mogel pomagati iz močvirja. Ako mene prištevate med naprednjake, potem bi bil pater v mojem slučaju približno zadel. Torej mi le gre priznanje, da vsaj večini slučajno zadene po pravici.

Čital sem v Edinosti lepo izbrano pastirsko izrezo, da kar ne morem verjeti, da bi on ne bil pastir svoje črede. Dalj časa sem pričakoval, da bi take "vročekrvne" malo okral dopisnik, a sedaj, ko so se malo opekli po "Meteoritih", sedaj pa že spet kričijo, da jim ni po volji.

Pater piše, da vsi narodi in listi molčijo radi katoliških nazadnjakov. To pa spet ni res. Kdor se hoče prepričati, naj si naroči list "New Menace" iz Aurora, Mo. To je ameriški list, ki stane dolar na leto ter izhaja tedensko na štirih straneh. Ta list piše od papeža do najnižjega duhovnika ter trdi, da piše samo resnico. Toda človek se prime za glavo, ko čita članke iz onega lista. Poleg tega še priporočam knjigo s povestjo o hčeri papeža Borgije, četrti svezek. Ta mi je zadnji čas prišla v roke. Bila bi nekaj imenitnega za nezavedne. Strašni so v nji opisani papeški zločini in verjetni toliko bolj, ker so vzeti iz zapiskov škofa Burkhardta. To priporočam, da čitate, ker s tem boste lažje pobijali izzivanja naših nazadnjakov. Pripravljen sem tudi opisati govor neke nune, katere je živevala v katoliškem samostanu osemnajst let ter dala življenje sedmim otrokom, a ni bila toliko srečna, da bi katerega izmed osmih lahko videla. Zato je pobegnila. Nekaj strahnega se je pripetilo tej ženski in objavljen je tega, bi gotovo bolelo očete na Dvainsvajseti cesti. Mnogo takega resničnega gradiva je, ki bi gotovo silno potlačilo nasprotnike vede in znanosti. In ako nismo pripravljeni prenehati s svojimi lažmi, napadi in obrekovanjem na našo jednote, ki ni prav nič zakrivila, da propadajo imena katoliška društva in jednote, ima

jo lahko tudi boj, ki se bo pa končal zanje pogubonosno.

Minuli so časi, ako si udaril nekoga za uho, da ti je nastavljal še drugo stran. Pripravljen sem pridržati stvari, ki so prestrašne za javnost, a to le pod pogojem, ako preneha njih neupravičeno obrekovanje proti S. N. P. J. in njenim urednikom.

Ako se oglasi kaka ženska, da pove svoje mnenje in prepričanje, jo hočejo pobožni franciskani osmešiti v svoji filiki ter ponarejajo dopise, kakor so to že izvršili s pismom ravno iz naše naslabinke. Kdor se žensk loti, se svoje glave loti, pravi pregovor.

Naveličali smo se že tega, kar vedno uide: Daj in daj! Kdo bo pa zmerom dajal? Časi so slabi in delavci ne more vedno dajati. Ako pa delavec ne da, ga pa preklinjate po svojem umazanem časopisu in dajete grde primke.

Kako vpitje so pričeli, češ, da je Kristan odnesel milijondolarski fond \$60,000. Pogledajo naj v poročilo iz Prosvete, pa bodo videli, kam je bil izplačan denar. Sram jih mora biti njih laži. Ali je Kristus tako uhl? Ali je to krščansko in dostojno? Ako sem jaz izgubil ali razlžil svojega odjemalca pri obrti, šel sem krog njega, da sem ga zopet pridobil. Oni pa nastopajo, kot bi imeli v resnici kaj zapovedovati. Končno, kdo pa se ozira še na pljavke in zajedalec sloveštva najnižje vrste. Kam so pa za vedli vse svet zaradi njih apostolskih cesarjev, kraljev in njih samih. Ljudi so slepili in jim utepli poniznost, narodi pa so jih pošušali, da so lahko zapeljali ubogo ljudstvo. Kdo je kriv prelivanja krvi skozi tisočletja. V prvi vrsti duhovščina, ki je vodila ljudstvo. Torej proč od nje, proč od pogube za človeštvo.

Kakor je prišel konec za kralje in cesarje, tako pride konec vam, da boste drago plačali za svoja dejanja. Kakor drugi narodi, tako se polagoma zave tudi slovenski. Edinost kliče na pomoč 20,000 članov S. N. P. J., da bi protestirali. Ne vem, kaj hoče s tem pater Kazimir. Če ga niso marali njegovi lastni bratje, ko je hodil prasket na vrata konvencije, tudi pri nas ne maramo za njega. Toliko pameti bi lahko sam imel. Zapomni naj si, da mi ne odpustimo grehov za dolar, kot to dela on.

Protestiram, da bi katero naših društev sprejelo njega v svojo sredo, pa če še tako lepo prosil. Kot misijonar on spada med divjake in pogane, med civilizirano družbo pa je nepotreben. V gozdove naj gre spreobratat Indijance, to je njegov poklic. Ali on se zaveda, da ima tudi v Chicagu še dosti divjakov, ne da spreobrača nje, pač pa njih žepi. Briga se torej raje za tiste divjake, ki jih že pozna in oni poznajo njegov rokupokus. Bodite previdni rojaki, da vas ne bo preveč akubil, prepustite mu, naj skubi samo tiste, ki ne vedo, da vsak njemu darovan novce je vržen proč. — Joe Radclif.

West Frankfurt, Ill. — Pet let pravijo, da je minilo, odkar je vojne konec. Torej ono, kar se je godilo potem, niso bile vojne, ampak samo vojnice in male praske. Ko se danes vojne na primer deset tisoč mož na vsaki strani, to ni še nikaka vojna ter niti omenjanja vredno. K večjemu če bi rekli temu praskanju, kakor ga imajo Španci z Maročani ali Musolini z Arabci. Tisto sploh ne pride v poštev. Saj je človeškega materijala itak dosti in poceni se ga dobi.

Danes torej obhajamo petletnico tistega miru, ki ga še ni. Vrag vedi, kdaj še bo, morda še petdeset let ne, saj to nam povedo poročila iz celega slokastelega sveta. Blagor tistim, ki so jim trpini v vojni s težkim garanjem napravili milijone. Vsaki dan lahko praznujejo petletnico in uživajo dobrote, ki si jih poželijo. Dosti je pač siromakov, ki so se vojskovali za njih milijone, so v bednem položaju, čeprav so sto procentno ameriški. Trustovi jih več ne rabijo ter jih tudi ne vprašujejo, če so lačni ali siti, njihova malha je polna.

Dolarska demokracija vlada danes po svetu. Če tiste nimaš, si revež, nihče te ne pozna pa če si še bolj stoprocenten.

Neki dan sem bil pri šafu in z drugimi čakal bosa, da nam bo dal delo. Prišel je mlad fant v vojaški obleki in vprašal, če se dobi delo. Povedal smo mu, da težko ali pa

sploh ne. Tedaj se nam je smejal in rekel, da bo on takoj dobil delo. Kmalu nato je prišel bos in bivši vojak je prvi vprašal za delo. Samo glavo je bos zasakal v znamenje, da ne. Presenečen ga je fant zopet vprašal glasno rekoč: Ali me več ne poznate? A zopet je bos smejal z glavo. Ostali je klenčel, da je bos tak kot turške ženske, ker človeka še pogleda ne ter še manj odgovori. Drugi so se nekaj časa norčevali, kar je fanta še bolj užejalo, da je šel odkoder je prišel.

Tu se vidi, kako prednost imajo odsluženi vojniki, ki so jim prej vse obljubljali in peli slavo. Sedaj jim še "črnega vruga" ne pustijo nakladati. Lahkega srca torej vpijejo: Živela demokracija!

Rečili so se narodi po vojni in dobili svobodo. Mislim, da ni nobeden tako srečen kot so Slovenci. Barantači iz Versailles, ki se še sedaj radi obiskujejo zraven pa beračijo za kak milijonek, so nas lepo potegnili. Kot je razvidno iz poročil iz Musolinije se našim rojakom na Primorskem še "najboljše" godi. Od podgan jim ni treba plačevati davkov, ker te golazni ne morejo prešteti, ki se je silno razpasla, odkar so Lahji v deželi. Drugo pa je seveda vse obdačeno. Čitani v svojem jeziku jim tudi ne bo treba dolgo, šole bodo spremenili v italijanske, slovenske učitelje so pa snloj spravili proč kakor vse druge slovenske uradništvo, da so lahko napravili pot svoji dvatisočletni kulturi. Na mesto slovenskih uradnikov pridejo kulturonoši v črnih srcah, katerih se drži civilizacija še od starodavnega rimskega Tita, pomočana s civilizacijo Hunov, ki so se ustajljali na Laškem.

Naši ubogi rojaki na Primorskem in Notranjem se prišli v roke zagriznim šovinističnim voditeljem propadajočega naroda. V prvi vrsti se imamo za to zahvaliti tisti trojici, ki je tako sklenila na mirovni konferenci. Petletnico tistega miru praznujemo, vsi narodi živijo v slogi in srečnem zadovoljstvu, ki sta prišla po vojni.

Tudi v našem mestu smo imeli takšen praznik in premogorovi so počivali, kakor tudi druge dni skoraj nič ne obratujejo obratovani. Tako imamo skoraj zmerom praznik. — T. Kovacich.

Darragh, Pa. — Čital sem dopis v št. 261 Prosvete iz Jugoslavije, da se jestjo, kdo je zakrivil, da koroški Slovenci niso prišli pod Jugoslavijo. Vprašal bi dopisovalca, koliko koroških Slovencev se pa jezi, da niso prišli pod imperalistični jarom. Mislim, da svobodno miselni delavci gotovo ne, pač kak zagrizen klerikalec. Napredni delavci in kmetje gotovo ne mislijo, da je imperalizem iz Beograda kaj boljši od prejšnjega avstrijskega, ker v resnici zanje ni boljši, ako ni morda slabši.

Se mlad deček sem bil, ko sem slišal, kako so se menili od velike Srbije, zlasti takrat, ko sta bila umorjena kraljica Draga in njen mož. Morala sta plačati s smrtjo, da je kralj Peter prišel do prestola. Kolikor je bilo nekoč demokracije, se je razpasla v imperalizem, kateri pa ni nikdar sit in nima nikdar dovolj. Koroški Slovenci imajo še vedno čas, vedno lahko dobijo kralja ali cesarja, saj je dosti brezposelnih princev po Evropi. Dobijo lahko nemškega, ruskega, avstrijskega, črnogorskega ali kakoršnega pač hočejo, toda koroško ljudstvo se je vsaj deloma zavedlo, da ne mara kronanih lenuhov. Tako tudi nobenemu ni žal, da jih ni dobil srbski imperalizem. Brez kronanih glav lahko brezkrbno zaspijo in ne pogrešajo imperalizma prav nič. Pač pa imperalizem pogreša Koroške.

Tu je dosti farmarjev, ki so prišli iz Avstrije in Nemčije že leta 1849. Na slabem glasu smo Slovenci pri njih. Ko sem omenil, da sem Slovan, pa so mi rekli: "Ti si šel tistih, ki so nosili nedolžne otroke na bajonetih?" Bili so revolucionarji leta 1848, cesar Friderik je pobegnil, pa je prišel Jelačić s Hrvatji in 17. pešpolk je blagoslovil pravešči škof z bajoneti vred, da so rezali svobodomisce v Leobnu in Graecu. Vladači so izrabili narodnost in slovenski vojniki so nastopili z mečem proti nemškemu prebivalstvu. Cesar Friderik je iz strahu zbežal in prepustil je prestop drugemu, ki je tlačil bedno ljudstvo s pomočjo svetih vere; bajonetov in šuntanja naroda proti narodu. Tako so se ljudje naveličali kronanih glav in vsega gorja, ki s njimi prihaja, pa nočejo tega več.

Pod lažkim imperalizmom se tudi gode lepe reči primorskim Slovincem, kakor bi vladalo nad prebivalstvom prokletstvo. Moj sosed je dobil pismo iz Čezoce pri

Bovcu. Fantje so bili zbrani v gostini, igrali za mali denar. Pa sta prišla žandarja in pobrala fantom denar. Fantje so zapeli slovensko, a ker tega nista mogla ališati, sta prepovedala pijačo in zaprla gostilno. Eden mladeničev je vprašal zakaj vse to, a to je razstogotilo vojaka, da sta nastavila puške. Sta sta v Bovecu in pripeljala še petnajst tovarišev, da so 13 fantov uklenili, dva pa sta ušla pete čez Trento v Jugoslavijo. Siromake so imeli dva dni uklenjene v Bovecu, potem pa so jih gnali v Gorico z županom vred. Se danes so zaprti za prazen nič. Zaprtega imajo celo bolnika, ki si je pokvaril življenje v vojni ter ima kostno jetiko že tri leta.

Vse to prihaja iz katoliškega Rima nad bedno naše ljudstvo, ki ga tako zagovarjajo katoliški duhovni tu in tam.

Imperializem je pač povsod krut. Dobro je torej za koroške Slovence, da so prosti. Batine prav lahko pogrešajo.

Pozdrav naročnikom Prosvete! — Frank Mlekun.

Razpo.

Zinovjev o nemški revoluciji. Zinovjev stališče glede razvijajoče se nemške revolucije pokažemo tu v nekaj ekscerptih iz njegove razprave "Problemi nemške revolucije". On pravi: "Dogodki v Nemčiji se razvijajo z neizprosno usodo. Pot, ki jo je napravila ruska revolucija v 12 letih, od 1906 do 1917, jo je napravila nemška revolucija v petih letih, od 1918 do 1923. Navadna "koalicija", "velika koalicija", Kornilova perioda (dogodki na Bavarakem), "poslovno ministertvo", osebne kandidature kot ruski Kliškin in Boriškin, potem zopet skoro vsa koalicija — ne prestopa menjanje ministrstev. To se je vršilo — "zgornj". In spodaj, v najhujših ljudskih množicah, v nezadovoljnost, plamti boj, ki bo v bližnjem času odločil usodo Nemčije. Proletarska revolucija trka na vrata Nemčije, česar le slopec ne more videti. — 8 tisočimi se rokami obrača nemški proletarijat najvažnejši list v zgodovini svetovnega boja delavskega razreda." — Zinovjev raziskuje nadalje, kateri razred bo glavni nosilec nemške revolucije. Po statistiki iz leta 1920 je v Nemčiji 4,400,000 vladajočega meščanskega razreda, 3,500,000 polproletarskih elementov in 26,000,000 delavcev in nastavljenecv. — Nato pravi Zinovjev: "Nemška revolucija bo klasično-proletarska revolucija. Nov poseben znak nemške proletarske revolucije bo obstojal ravno v posebni vlogi, ki jo bodo igrali v njej mestne "malomeščanske množice" — uradniki, nižji in srednji nastavljenec, mali trgovci itd. More se reči, da bodo igrali v nemški revoluciji široke plasti "malomeščanstva, spravljene z razvojem kapitalizma na rob propada, isto vlogo, kot po vojni utrjeni kmetje v ruski revoluciji. Te plasti naravno kolebajo med proletariatom in buržuazijo. One bodo mogoče tekom revolucije čisto stopile na stran nasprotnikov revolucije. Ali one tvorijo glavno silo revolucije. Glavni nosilec revolucionarne ideje ostane seveda proletarijat mest in vasi. Ali vendar predstavljajo kolebajoče plasti malomeščanstva pomemben faktor v razmerju sil. One so v gotovi meri ozadje slike." — Potem ko pove Zinovjev, da se je posrečilo nemškemu proletariatu pridobiti zave gotov del teh plasti, nekaj pa neutralizirati, pravi: "Pri politiki more proletarska oblast v Nemčiji popolnoma zagotoviti trajno in popolno zmago nemške revolucije, ker zagotavlja podporo nemškega proletariata in dela malomeščanstva proletarske oblasti — podporo večine prebivalstva v državi. In to je glavni pogoj utrditve oblasti."

Velik požar je izbruhnil 24. oktobra na Hloviči na ljubljanskem barju. Pogorelo je 20 voz sena. Na pogorišču se je nabralo toliko sijal, ki pa se tudi niso branile tuje lastnine, da je šele oddelek vojske napravil red in preprečil nadaljnje tatvine. Pri požaru je prišlo do prepira med ljubljanskim prostovoljnim in poklicnim gasilstvom. V Ljubljani se bo menda kmalu uravnili Murnikov dovpi o atli žužamaži, ki pravijo ognju "zapik", — da jim ne more drugo društvo pogasiti ognja. — Ogenj je požaril 6-leten otrok, ki se je igral z užigalci.

Delavski list je sila, s katere razglašuje naš naprednik.

Razne vesti.

MAGNUS JOHNSON IN TRETJA STRANKA.

(Nadaljevanje s prve strani.)
biti iztisnjen iz trustov in vele-kombinacij v industriji.
Senator Hiram Johnson je po-mnenju novega senatorja izgubil je precej svojega progresivizma. Magnus je upal biti s Hiramom, ali sedaj se mu zdi, da mu to ni-kakor ne bo moglo, ker je Hi-ram zlezel v teku zadnjih treh let v vrsto navadnih republikan-skih gosjakov in nazadnjakov. Iz-teh opazk je razvidno, da se Hi-ram nikakor ne more bogve koli-ko zanašati na Magnusa. Ko je-marveč imenoval za svoje tovari-še v senatu La Follette, Brook-harta, Frazierja in druge, ni bilo a-listati Hiramovega imena.
Christensen, ki je predstavil poslulativu senatorja Magnusa Johnsona, je jasneje povedal, kaj misli o senatorju iz Californije. Dejal je, da je Hiram Johnson ta-ko 'progresiven' kakor Harding in Coolidge.

ZAVEZNIKI POSLALI ULTI-MAT NEMOLJ.

(Nadaljevanje s prve strani.)
Industrialci naznanili pred nekaj dnevi. General Degoutte je včeraj izdal odredbo, da bo vsak magnat kaznovan s petletnim zapornim v globo 100.000 zlatih mark, kdor bo še odlašal delavce. Obenem so Francozi naznanili delavcem s plakati, da pojde vsakdo v ječo, kdor ne delati.
Odgovor magnatov na Degoutte-jevo odredbo je bil, da so vsi do zadnjega v nedeljo ponosno za-pustili okupirano ozemlje, ne da bi bili dali najmanjše znamenje, da vpostavijo obrat industriji in pro-movnikov.
Porurki delavci so zdaj v veli-kih stiskah. Francozi jim groze z ječo, če ne bodo delali, delati pa ne morejo, ker so magnatje izpri-li.
Berlin, 19. nov. — Dr. Zeigner, predsednik odstavljenega socialistič-no-komunistične vlade na Sakson-skem, je bil obtožen, da je preje-mal "podkupnine" v zvezi s pode-ljevanjem anarhistične mnogim po-litičnim jetnikom, ko je bil še pred-sednik vlade. Državni pravdnik v Leipzigu je začel proti njemu proces.

WRIGLEY POSTAVLJEN ZA VODJO JOHNSONOVE KAMPANJE.

Chicago, Ill. — William Wrig-ley, ml., bo vodil predsedniško kampanjo za Hiram Johnsona v državi Illinois in najbrž tudi po celem srednjem in severozapad-nem delu Združenih držav.
Senator Johnson je to nazna-nil v soboto, preden se je odpe-ljal v Washington.
"Mr. Wrigley bo glavni vodi-telj tukaj," je dejal senator.
"Kakor mi je povedal, se misli nemudoma lotiti svojega posla ter organizirati glavni odbor za na-šo kampanjo v tem kraju."
"Jaz se vrnem v Chicago dne 26. novembra. Tedaj hočem imeti govor, v katerem bom obrazložil podrobnosti o zadevah, za katere se nam bo treba boriti in poga-njati."
"Dotlej utegne mr. Wrigley že izdelati svoje načrte za organizi-ranje, nakač bomo v stanu nemu-doma pričeti svojo kampanjo."

400 MILIJONOV JAJEC V ZA-LOGI.

Chicago, Ill. — Jajčji verižni-ki imajo sedaj v čiški zalogi 1.250.000 jajcev. Vsak zabojev vse-buje 30 ducatov jajec. Vsa ta jaj-ča so kupili tisti verižniki v mo-secu maju po 22 centov ducat.
Sedaj jih prodajajo odjemal-cem kot popolnoma sveža po 80 centov ducat. Če ne bo naprav-ljen temu verižništvu konec, po-tem bo ducat jajec po \$1 v par dneh.

Španski kralj ceremonijalno spre-jet v Vatikanu.

Rim, 19. nov. — Španski kralj in kraljica in španski diktator, general Primo Rivera, so danes po-setili Rim. Italijanski kralj in Mussolini s svojimi ministri vred sta sprejela trojico na kolodvoru. Španski kralj je nato obiskal pa-peža, ki je sprejel monarha z veli-kiimi ceremonijami v konsistori-ju dvorani, sedeč na tronu. Osem-advajset kardinalov je bilo na-vožih. Nato se je vršila privatna konferenca med Alfonzom in pa-pežem. Pozneje je papež privatno govoril tudi z diktatorjem Primo-rivero.

Rudarjem v Rusiji ni za povratek v Ameriko.

Donecki Bazen, Ukrajina. (Ana Lužija Strong.) — Pol milje pod zemljo v južni Rusiji sem slišala njih glasove — ameriški rudarji so cepetali v okoliših po mokri str-mni premogovnega rudnika. Usta-vila sem se in jih pozdravila:
"Ali ste vi ameriški rudarji?"
"Halo," so vzkliknili, gledajoč-me pri medli brljavi njihovih svet-ilk. "Kako ste prišli sem?"
Posedli smo na blatno zračno-cev v temi, ker nismo mogli ravno stati. In v umazani luknji pod zemljo, vsi mastni od blata in črni od premoga so mi pripovedovali, kaj mislijo o Rusiji.
Nad nami, gori na solnčni svetlobi sem ravnokar govorila s skupino par sto vaščanov, žemami z rutami na glavah, v pripristih in robatih kmetijskih oblekah, in z možmi, ki so se komaj naučili abe-cednika ter se uče pisanja in čita-nja, z otroci, ki nosijo vodne vrče na svojih ramenih. Toda tu doli v temi sem govorila z našimi Illino-čani, žilavimi možmi iz srednjega zapada.

"Med generalno stavko sem bil v Seattleu," mi je rekel eden ru-darjev, slišavši, da prihajam iz te-ga mesta. "Gotovo sem bil kdaj v poslopu, kjer ste bili vi uslužbe-ni." Drugi so delali po premogo-vih rudnikih Illinois, Colorada in Pennsylvanije. To niso Rusi, ki so se povrnili iz Amerike, pa tudi v Ameriki niso rojeni ti možje. Iz raznih dežel Evrope so prišli, naj-več je v svojih mladih letih in po-tovali po Ameriki, uče se rudar-ske stroke po raznih rudnikih.
"Slišali smo, da v Donecu po-trebujejo izkušenih rudarjev in ker smo bili v Ameriki brez posla, smo prišli sem; trideset nas je v sku-pini."

"Kako vam ugaja tu?" sem vprašala.
"Prav slabo je bilo od začetka," je odvrnil eden. Vsenakoli je strašila lakota in vse je bilo nara-be radi pomanjkanja živeža. Pre-cej se je izboljšalo. Toda strojev še nimamo in ne moremo uspešno spravljati premoga na površje."

"Precej težje delam, kot sem delal v Ameriki," je rekel eden.
"Tudi mnogo premoga ne spravi-m na dan. Želbi bi, da bi vlada mogla nabaviti strojev." Na to pojasnjevanje nikakor nisem bila začudena, saj znanu mi je, da je na Ruskem "produkcija" še ve-dno v zraku.

Nato sem jih vprašala o plačah.
"Približno tako živim kot sem v Združenih državah," je rekel e-den izmed njih in drugi so prit-rdili. "Dva ali trikrat na dan imam meso in približno tak spalni pro-stor, kot sem ga imel v Državah (Združenih državah pravijo sa-mo Države)."

"Ko sem prišel sem, je bilo te-žavno radi obleke. Ne mogel bi človek kupiti traku za čevlje niti v Moskvi. Teda zdaj lahko do-bimo ameriške čevlje in vse kar hočemo prav tu v Jassufki. Kupil sem par čevljev Harrimanovega izdelka, ki bi me stali v Državah pet ali šest dolarjev, tu me stane-jo samo tri."

"Kako to?" ga vprašam.
"Ne vem. Mogoče jih tamka-jnši profitirajo prav posebi po-šljejo iz Držav tam pa jih držijo tako visoko, ker jih varujejo ta-rifne postavke. Mogoče je tudi kak drug vzrok. Naj bo kar hoče, jaz sem jih kupil."

"Če bi šteli po številu denarja, ki smo ga tam dobili, naredimo tu v enem tednu toliko kot smo v Dr-žavah v dveh dneh. Pa saj tudi tam nismo mogli več dobiti kot dveh dni zaslužka na teden, ker ni bilo dela. Šest dni na teden dela-mo tu."

Rudniški inženir mi je rekel, da ameriški rudarji napravijo dva-krat toliko dela kot ruski. Boljše so organizirani, je rekel. Nič se ne obotavljajo pričeti delati, ko pri-dejo doli in ne godrnjajo. Rusi pa se navadno deset minut prej po-govarjajo z voditeljem rudnika, pokadajo zadnjo cigareto in pri-čnejo običajno z delom šele uro pozneje kot Američani. Pa tudi pri delu ne vzdržijo stalno.

Vprašala sem Američane o tem in smejala so se. "Rusi pa hoče-jo imeti komednost in si vzamejo čas. Toda mi delamo v lastnem prostoru in smo sami Američani v obeh rudnikih, ki jih imamo. No-ben Rus ne dela blizu nas. Plača-mo pa imamo od naloženih vozi-čkov."

"Kako kaj izhajate z njimi?"
"Ne posebno dobro," je odgo-ovoril rudar. "Razumnejši, to so komunisti in unijski uradniki, so pežem. Pozneje je papež privatno govoril tudi z diktatorjem Primo-rivero."

radi videli, da bi že jutri šli. Ni jim ljubo naše napredovanje, ne strinjajo se z našimi plačami, bo-de jih v oči boljše obleka, ki smo jo prinesli iz Amerike. Zovejo nas buržoazno vedno, ko oblečemo svoje boljše obleke in se napotimo v mesto."

"Zdi se, da so zadovoljni, da imajo dovolj jesti in ne hrepene po drugem. Tudi delajo nekateri počasneje kot so delali zadnje zi-mo, ko so bili še lačni. Zdaj so njih želodec polni. Unije so organizirale šolske razrede, da pobijejo ne-pismenost. Težavno je njih delo, da morejo dobiti toliko odraslih učencev v razrede kot jih je bilo pred prvim majem. Leni so neka-teri in ne šli bi niti iz hiše, da se nauče pisane, kajše, da bi stali v soli."

Čudila sem se in pojasnila, kaj vse sem videla drugod, celo v bli-žnjem mestu krasno delavsko dy-rano z umetniškimi deli in okraski delavcev ter veliko zanimanje za šolo. Rekli so: Unije in vlada so, ki vse ope organizirajo. Prizade-vati si napraviti najboljše, da du-jo vzgled delavstvu."

Z obžalovanjem so rekli, da bom morala čakati, da bodo vsi stari ljudje pomrli, predno bodo tam-vstale prave organizacije zaved-nih delavcev.

"Ali bi radi šli nazaj v Ameri-ko?" sem jih vprašala. Dolg pomi-slek je nastal in molk.

"Ne," so odločno zatrdili na zadnje val. "Želimo smo baje, ko smo prišli sem, a zdaj smo se na-vadili. Mnogo ujemlje nam po-teka življenje tu."

Sv. Inkvizicija.

Peter Pajzljivi listi.

Cenjeni tovariš urednik!
Papežev legat Gregor de St. Angelo v Aragonu se je potrdil, da so bili zaključki cerkvenega zbora v Veroni razglašeni tudi po nekaterih španskih pokrajinah. Alfonz II. Aragonski je v letu 1194 izdal takoj ukaz, da je val-denzirji, sironaki iz Lyona, kar-tizierji in drugi krivoverci takoj iz-čenejo. Podanikom je zagrozil, da pridejo pred sodišče zaradi raz-žaljenja veličanstva in da izgube svoje premoženje, ako bodo pod-pirali krivoverce. Krivovercem je dovolil, da smejo ostati v dele-lu do prvega novembra. Ako se po tem dnevu zasači še kateri kriv-overec v deželi, tedaj je proti njemu dovoljeno vsako dejanje, izjemo tvorita le uboj in telesno pohabljenje. Krivoverca je lahko vsakdo pretepel, mu pljunil v obraz, ga okleščal itd. Pedro III., sin Alfonza II. je tri leta kasneje ponovil to nečloveško odredbo.

Ampak rimske cerkev ni bila nestrpna samo v deželah, v kate-rih so govorili latinščini sorodne jezike, temveč ona je povsod ika-liko krivoverce in jim dala okuati svojo trdo železno pest, kjer je li-mela moč, da je lahko nastopila proti njim.

Na Angleškem so že doživeli ob-tem času preganjanje krivover-cev. Leta 1160 se je zbral v Ox-fordu narodni koncil, ki je izdal opomni na krivoverce, naj se spre-obrnejo, kajti krivoverci, ki se ne spreobrnejo, bodo izročni posvet-ni gosposki, da jih kaznuje. To se je zgodilo. Nesrečnikom, ki so bili prijeti kot nepoboljšljivi kriv-overci, je rabelj užgal znamenje na čelo, da jih je ljudstvo pozna-lo kot zakrknjene krivoverce. Slekli so jih do pasu in po golem hrbtu so padale šibe. Tako so jih gonili po javnih ulicah. Nihče jim smel dati požirka vode, griljeja hrane, še manj pa sprejeti pod streho. Bili so zaznamovani, da je lahko vsakdo nad njimi posku-šal svojo brutalnost. Neki angle-ški duhoven omenjenega časa po-roča s pravim veseljem, da je bilo poznati, ako so te nesrečnike iz-gnali in da jih je veliko umrlo od trpljenja v hudi in ostrzi zimi. Ti nesrečni ljudje so torej žalostno umrli pod milim nebom in duhov-nik se je radovolj nad tako smrtjo. Kajne taka krščanska usmiljenost je res čedna reč? Ljudi so spodili v mrzel zimski dan ali noč, da so umrli kot pčine divja in upeha-na divja šival! To je ena slika izmed tisočih, ki nam pokazuje, kakšne zločine je uganjal fanati-zem v človeški družbi, kakršne-ga bi radi gotovi gospodje zopet videli oživljenega v današnjih dneh proti nim, ki ljudstvo uče resnice.

Poglejmo zopet v Rim, da vidi-mo, kako tesno je bila sv. Inkvizi-cija združena s posvetno oblastjo in kako spretno je znala napraviti iz njene svoje ponižno dečko, ki ji je morala zvesto služiti, da razu-memo, kako je bilo mogoče izvr-ševati tako grozodejstva, kot jih je izvrševala sv. inkvizicija.
Inocencij III. je postal papež v januarju 1198. Bil je star šele 38 let. Torej človek v polni moči, ki je delal z vsemi svojimi moči, da papež postane vladar kronanih vladarjev. Vero je širil s preliva-njem človeške krvi. Povzročil ni le križarske vojne proti Carigradu, ampak podžgal je viteza nem-škega reda da se šli s mečem ozna-jevati vero med Livonce in Lete. Tudi bolgarski knez Kalojan je prejel knežjo krono iz njegovih rok. Kako fanatičen papež je bil Inocencij III. Dokazuje pismo, ki ga je pisal carigraskemu patri-jarhu, v katerem pravi: "Gospod ni izročil Petru samo vlado cer-kve, ampak mu je izročil vlado nad vsem svetom."
Inocencij III. je velik političen intrigant in intrige je znal tako spretno izgrajevati, da je nemški cesar kmalu izgubil ves vpliv v Rimu. Cerkvena država je posta-jala od dneva do dneva večja.
Inocencij se je zavedal, da so menihi najboljši agitatorji za vir-jevanje papeževih moči, za to je menike podpiral in potrdil nova meniške reče, ki so služili zvesto rimski cerkvi. Menihi so bili nje-gova avantgarda, ki je obdelovala ljudstvo, vplivala na šenake in ki se je znala vtihotapati na knežje dvore, kjer je našla poslušna uša za svoje strupene pripovedke o nevarnosti, ki prihaja od krivo-vercev za rimsko cerkev in kr-ščanstvo. Inocencij je znal ceniti veliko vrednost, ki je tičala v u-danosti meniške armade do pape-štva. Za to se je poslužil povsod menihov, kjer je mislil, da s dru-gimi sredstvi ne doseže uspehov za papeštvo in rimsko cerkev.

V letu 1203 je naročil Inocencij cistercijanskima menihoma Petru Čatanufskemu in Rudolfu v klo-štru Frunkfroide v narbonski Ga-liji, da pridigata proti krivover-stvu, katerega razširjajo albigen-zi.*
Papež je odušnim cerkvenim knezom zahteval, da morajo odpo-slance sprejeti s častmi in jim po-vsod pomagati, kjer zahtevajo po-moči. Tak ferman je papež izdal tudi na posvetne kneze. Njm je še posebno naročil, da morajo po-magati menihoma pri kaznovanju krivovercev, katere morajo spodi-ti iz svojih dežel.
V prihodnjem letu je papež stor-il kot prvi ljask korak dalje. Imenoval je meniha in opata Ar-nolda v Citeauxu papežkim lega-tom, da lahko nastopijo popolno-ma neodvisno od škofov. V fer-manu na opata je papež povdar-jal, da misli izstreljenje privover-stva poveriti menihom cistercij-janskega reda. Ukazal je opatu, da je posluži vseh sredstev, da vr-ne krivoverce zopet v naročje ri-mske cerkve, take krivoverce, ki se nočejo spreobrniti, naj po izobče-nju iz rimske cerkve izroči posvet-nim oblastim, da jih kaznujejo.

Menihi so imeli prav malo uspe-ha. Število spreobrnencev je bi-

lo zelo majhno. Opat Arnold se je jezil zaradi neuspehov in sklical je svoje na kapiteljsko posvetova-nje. Teh posvetovanj sta se ude-ležila dva Španci, ki sta bila po-korna služabnika Rima in veliku nasprotnika krivovercev, ker so pridige krivovercev zniževale do-lodke rimske cerkve. Eden je bil škof v Osmi, Dominik de Guzman, ki je kasneje postal svetnik Do-minik. Bil je reden korar ali ka-nonik sv. Avguščina in suprior katedrale. Ko se je škof vrnil v Francijo, mu je bilo dovoljeno o-stati v nji in spreobračati krivo-verce. V Franciji je ostal do leta 1215.

Menih in papežev legat Peter Čatanufski je s svojim preganja-njem izval tako ljudsko jezo, da so ga ljudje ubili v januarju 1209. To je bila voda na mlin opata Ar-nolda. Zdaj je naročil Dominiku in svojim dvanajst menihom, da naj prično pridigati križarsko vo-jno proti albigenzom in drugim krivovercem. Menihi so svojo do-bro izvršili. Pridigali so, da je treba vsa krivoverska gnezda u-ničiti do tal. — Te podpravlja Tvoj prijatelj — Peter Pajzlj.

*) Albigenzi so se prvotno ime-novali prebivalci Albije, mesta v Južni Franciji. Koncem 12. sto-letja so dobili kataristi, patarei in drugi krščanski sektaši veliko privrženec, ki so kasneje razširili po vsaj južni Franciji. Nekateri do jih imenovali tudi valdenzije. Zadržne ime prihaja od Peter Val-deza ali Waldusa, bogatega me-šeha v Lyonsu, ki se je odpove-dal svojemu bogastvu in je s sov-jimi učenci hodil po južni Fran-ciji in učil, da se morajo ljudje odpovedati bogastvu, da se zopet vrne prava šiva Kristova vera. Sekta je imela svoje privrženec tudi v Italiji, Nemčiji, na Češkem in tudi na Slovenskem. Odpravili so spoved, sedem zakramentov in so bili proti duhovniškemu ce-lebatu. V raznih deželah so imeli tudi različna imena. Kasneje so se združili z drugimi protirimski-mi sektami. Rimska cerkev jih je silno preganjala. Rimska cerkev je dala na tisoče in tisoče teh vernikov poklati. Rabljili in blap-eli rimske cerkve niso priznawali otrokom in ženam. Rimska cer-kev je uganjala vsaki poseben šport z njimi. Ko je poklala sta-riše, je dala otroke kloštrom v vzgojo. Leta 1655 je armada, ob-stoječa iz Francozov in Italijanov poklala 3.000 valdenzerjev, 10.000 je bilo vrženih v ječe, okoli tri ti-soč otrok, katerim so podavili in poklali starše, ali jih pa vržili v ječo, so pa razdelili po najbolj katoliških krajih, da jih zgoje kot verne katoličane. Šele 17. febru-erja 1848 je sardinjski kralj pri-znal njim enako cerkvene in civil-ne pravice. V Nemčiji so valden-zerji pričeli svobodo dihati, ko je protestantizem stri moč rimske cerkve.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 6. aprila 1904.

Podporna Jednota

Ustanovljena 17. junija 1907 v dravi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESK:
Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidrich R. F. D. 7, Box 61, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišč. ga oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vidar, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 82, Hendersonville, Pa., John Gorkik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: John Ambroski, Box 286, Mead, Kan., Pa. John Gorkik, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 196, Gross, Kans., za jugosloveni. Max Mare, Box 186, Duluth, Minn., za severozapad. Miha Zigel, 5483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
Frank Zalta, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrah, 5517 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitevni odbor:
Predsednik: Frank Allen, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Joža Olen, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6333 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korupcijske in gl. oddelki, ki delajo v glavnem uradu, so vli takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsedništva se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniške taj-nistvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vabijo se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse politične glade posiljujejo v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalta, predsedniku nadzornega odbora, šigar naslov je agoraj.
Vsi pripori na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Under-wood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisi in drugi opisi, ostanila, oglas, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

lo zelo majhno. Opat Arnold se je jezil zaradi neuspehov in sklical je svoje na kapiteljsko posvetova-nje. Teh posvetovanj sta se ude-ležila dva Španci, ki sta bila po-korna služabnika Rima in veliku nasprotnika krivovercev, ker so pridige krivovercev zniževale do-lodke rimske cerkve. Eden je bil škof v Osmi, Dominik de Guzman, ki je kasneje postal svetnik Do-minik. Bil je reden korar ali ka-nonik sv. Avguščina in suprior katedrale. Ko se je škof vrnil v Francijo, mu je bilo dovoljeno o-stati v nji in spreobračati krivo-verce. V Franciji je ostal do leta 1215.

Menih in papežev legat Peter Čatanufski je s svojim preganja-njem izval tako ljudsko jezo, da so ga ljudje ubili v januarju 1209. To je bila voda na mlin opata Ar-nolda. Zdaj je naročil Dominiku in svojim dvanajst menihom, da naj prično pridigati križarsko vo-jno proti albigenzom in drugim krivovercem. Menihi so svojo do-bro izvršili. Pridigali so, da je treba vsa krivoverska gnezda u-ničiti do tal. — Te podpravlja Tvoj prijatelj — Peter Pajzlj.

*) Albigenzi so se prvotno ime-novali prebivalci Albije, mesta v Južni Franciji. Koncem 12. sto-letja so dobili kataristi, patarei in drugi krščanski sektaši veliko privrženec, ki so kasneje razširili po vsaj južni Franciji. Nekateri do jih imenovali tudi valdenzije. Zadržne ime prihaja od Peter Val-deza ali Waldusa, bogatega me-šeha v Lyonsu, ki se je odpove-dal svojemu bogastvu in je s sov-jimi učenci hodil po južni Fran-ciji in učil, da se morajo ljudje odpovedati bogastvu, da se zopet vrne prava šiva Kristova vera. Sekta je imela svoje privrženec tudi v Italiji, Nemčiji, na Češkem in tudi na Slovenskem. Odpravili so spoved, sedem zakramentov in so bili proti duhovniškemu ce-lebatu. V raznih deželah so imeli tudi različna imena. Kasneje so se združili z drugimi protirimski-mi sektami. Rimska cerkev jih je silno preganjala. Rimska cerkev je dala na tisoče in tisoče teh vernikov poklati. Rabljili in blap-eli rimske cerkve niso priznawali otrokom in ženam. Rimska cer-kev je uganjala vsaki poseben šport z njimi. Ko je poklala sta-riše, je dala otroke kloštrom v vzgojo. Leta 1655 je armada, ob-stoječa iz Francozov in Italijanov poklala 3.000 valdenzerjev, 10.000 je bilo vrženih v ječe, okoli tri ti-soč otrok, katerim so podavili in poklali starše, ali jih pa vržili v ječo, so pa razdelili po najbolj katoliških krajih, da jih zgoje kot verne katoličane. Šele 17. febru-erja 1848 je sardinjski kralj pri-znal njim enako cerkvene in civil-ne pravice. V Nemčiji so valden-zerji pričeli svobodo dihati, ko je protestantizem stri moč rimske cerkve.

Od dne do dne bogatejši.

Peoni na Kubi in otroški delav-ci na poljih sladkorne pese v Co-loradu, Nebraska, Wyomingu in Montani so bili izkoriščani letos v toliko, da je Ameriški sladkorni trust kakor druge sladkorne kor-poracije dobil dvajset odstotkov več, kot je investiral v industrijo. Od skupnega izkupčka produk-tov delavstvo te industrije v no-benem slučaju ni dobilo 40 od-stotkov — ker je ogromen del šel v žepo trustjanov. Senzacionalni skok sladkorne cene navzgor je omogočil podjetnikom ogromne dobičke.

Obratni dobiček Punta Alegre sladkorne družbe je znašal letos \$5.894.936, kolikor je družba do-bila od razprodanih 1.000.000 žak-ljev sladkorja, katere je prodala za \$14.812.336. Z drugimi besedami sta dve petine vsega izkup-čka šli v žepo za profit.

Francisko sladkorna družba poroča o svojih \$1.091.696 šteta-ga, potem ko je plačala vse stroš-ke, obresti, davke, režijo itd., kar je toliko kot čistih dvajset od-stotkov. Lastniki petmilijonske delniške družbe bodo prejeli na vsako delnjo \$21.83.

Poročilo Fajardo sladkorne družbe na Portoriku, ki je tudi a-meriška družba, pokazuje šteta-ga \$1.120.149, ali \$19.44 na del-nico.

Povikanje cene sladkorju za dva centa pomeni za Great We-tern družbo pesnega sladkorja povisek profita za \$10.000.000. Njih čisti dobiček na leto bo 12 milijonov.

Tako šanjejo sladkorni trusti, izkrmajo obnem kulijs po svo-jih plantažah in gospodinje, ki morajo plačevati visoke cene za

sladkor. Great Western ima po Coloradu, Nebraska, Wyomingu in Montani vgrajenih veliko sku-pine otrok, ki se mučijo na poljih sladkorne pese za borne cente, ki jih plača družba izkoriščevalcev.

Japonska policija izkopalna ubite socialisti.

Tokijo, 19. nov. — Trupla pet-najstih delavskih voditeljev, ki so bili masakrirani prve dni septem-bra po potrebnih katastrofi, so bila v soboto izkopana v tukašnjih predmestjih. Izkopali so jih poli-ciji, ki so bili preobleden v kuli-je. Močan obroč polije je ob-kršal delo in sorodniki ubitih socialistov in komunistov niso smeli blizu.
Policija je zopet uvedla cenzuro za šasopisje in brošjavna žani-karska poročila.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Nov. 30-23) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravečasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstav-ljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustav-ljen, valed napačnega naslo-va, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dru-štveni tajniki in drugi za-stopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta po \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evropo stane za pol le-ta \$4.00, za vse leto po \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

NAZNAVILLO.

Rojakom v Duluthu in želez-nem okraju Minnesote naznanjam, da sem odprl moj urad na 215 Torrey Building Duluth, Minn., kjer sem na razpolago rojakom v vseh zadevah.
GEO L. BROZICH.

O koleri na Kranjskem.

Zbornik Matice Slovenske
XIII. zvezek iz leta 1911.

Sestavil Franc Kobal.

(Dalje.)

Pracega tudi sedaj še niso mogli vedeti, vedeli so le, da je kolera brez dvoma nalezljiva bolezen, da zapiranje ne pomaga in da je snaznost najbolje varstveno sredstvo proti njej. To naziranje je moralo tedaj vladati po vsej Avstroogrski, in kolikor je bila prosvetljena, saj smo videli, kako so odpravo strogih naredb proti kugi zahtevali vsepovsed prebivalci sami. Ni pa to naziranje moglo na površje v Italiji. Italijani, o katerih bomo še večkrat slišali, da se niso držali preogumno, so se radikalnih protikužnih naredb držali s krčevitim strahom in se nikakor niso dali prepričati, da so v zmoti.

S tem pismom je torej cesar Franc odpravil vse na predpise zoper kugo opirajoče se navedbe in naprave, znotraj meja svojih držav odpravil kordone in zaukazal, da se je odsiljal z ozirom na kolero ravnati po predpisih zoper epidemično nalezljive bolezni sploh.

Da vas nekoliko razumemo o bujno splasnost, ki je tedaj vladala po Avstriji, naj navedemo nekaj števil.

Kako je kolera 1831. divjala po Galiciji in po Ogrskem, smo že povedali.

Na Dunaju, kjer je kolera izbruhnila koncem avgusta meseca, je v mestu in predmestjih tekem 4½ meseca (31. VIII. do 15. XII., ko je pojenjala) za kolero obbolelo 4058 ljudi; od teh jih je umrilo 2059 (torej dobra polovica), ozdravelo 1941, ostali pa so bili ob sklepu poročili še v zdravniški okrbli. — V Pragi je do 5. januarja 1832. na kolero obbolelo 1064 ljudi; od teh jih je umrilo 495 (torej nekaj manj ko polovica), ozdravelo 285, v okrbli pa jih je takrat bilo še 284.

Glasom navedene cesarske naredb z dne 10. oktobra 1831 je torej odšel proti kolero bilo potopati po predpisih zoper epidemično nalezljive bolezni, ne več po predpisih zoper kugo.

Ti predpisi zoper epidemično nalezljive bolezni, ki datirajo iz leta 1806. in ki so jih takoj priobčili in prebivalstvu države v spomin poklicali vsi avstrijski vladni listi, se v prevodu glase takole:

„Normative z dne 27. februarja 1806 glede ravnanja ob epidemično nalezljivih, zlasti tifoznih boleznih.“

1. Sedaj čez večji del Evrope več ali manj razširjeno bolezen povzroča pomajev že tako dolgo trajajoče vlažno, mokro in celo pozimi tako malo mrzlo vreme. Dogodki v vojski seveda tudi znatno pospešujejo njen razvoj in njeno razširjanje.

2. Bolezen potemtakem ni nova, marveč smo jo že videli, kako se je vedno pojavljala ob sličnem dolgo trajajočem neugodnem vremenu in v sličnih okoliščinah. Tudi amemo, ker je letni čas že toliko napredoval in ker že nastopa boljše vreme, zanesljivo upati, da nam bode Bog to bolezen kmalu popolnoma odvzel.

3. Da se pred to boleznijo varujemo, ni treba nikakoli zdravil. Še prav zelo okodovalo bi, če bi si kdo dal puščati kri ali če bi zdrav jemal trebušna in čistila sredstva ali druga hvalisana zdravila, da bi se to bolezn obvaroval.

4. Treba biti vedrega duha in trdno treba zaupati v Boga; pri tem pa treba živeti redno, opravljati svoje posle, ogibati se nezmerne v jedi in pijači in vsakršne razbrzdaniosti, najvestneje treba paziti na snaznost stanovanja, obleke, večkrat treba menjati perilo. Vsaj enkrat, če bolje po dvakrat na dan odpri okna svojega stanovanja; in sicer med 10. in 4. uro. To odpiranje je tem potrebnije, čim manjša je soba, čim nižje leži in čim več ljudi biva v njej. Izogibaj se uživanja nezdravih in pokvarjenih jedstev. Tem je pristevati skoro vse jestvine, katere si za navzočnosti vojnega sovražnika zakopal ali jih skril na zatohel kraj. Če so popolnoma skvarjene, jih uniči, če pa niso, jih moraj, predno jih zaužiješ, razpoložiti na suho, solnjenat kraj in jih večkrat obrniti, da jih zračni pih izboljša in napravi manj škodljive. Zlasti se tudi varuj prehlajenja in ne zamudi, če se čutiš bolnega, takoj stopiti k zdravniku po pomoč.

5. Iz vaega tega je pač razvidno, da tistim, ki so živeli redno in pametno, ni treba prav nič premeniti načina življenja, ker bi si sicer utegnili škodovati.

6. Če se pripeti, da kdo v rodini oboli, treba obolelega, če je mogoče, spraviti v posebno, prostorno sobo. K njemu naj hodi samo tisti, ki mu strežejo.

7. S podvojeno pozornostjo treba skrbeti za čistoto bolnikove sobe in postelje. Vsak dan po enkrat ali večkrat treba eno okno odpreti tako, da zračni pih re more do bolnika. Bolnikove izmetke (otroke) treba vedno takoj odstraniti iz sebe. Bolnikovo perilo in njegovo posteljno perilo treba večkrat izmenjati s poprejšnostno pogretim, svežim perilom, to pa tako oprežno, da se bolnik pri tem ne prehladi.

8. Ako bolnik ozdravi ali če umre, ne sme njegovega perila, njegove obleke in posteljne opre uporabljati nihče, dokler ni skrbno oprano in očistoeno in dokler ni obleka, ki se ne da izprati, nekaj tednov visela na zračnem prepihu.

9. Slamo, na kateri je bolnik ležal, treba sežgati na prostem, v sobi pa, v kateri je bil bolnik, morajo okna in vrata nekaj dni biti odprta.

10. Prav tako treba ravnati, če so bili v hiši nastanjeni vojaki, zlasti če, če so bili dolni. Slamo, na kateri so ležali zdravi vojaki, je uporabljati edinele za pognoje, upor pa, na kateri so ležali bolniki, je pod milim nebom sežgati.

Tako torej. Kolika razlika med prejšnjimi strogimi navedbami in temi skoro dobeseda modernimi navodili!

Sicer pa, kakor bomo videli, ni ostalo pri teh ponižnih odredbah, marveč so jih sčasoma sledile še druge, bistvu kolere vse bolj primerne. Ta navodila so bila naperjena v prvi vrsti proti legarju, čigar žalostne učinke so tedaj dobro poznali. Proti kolero so jih uveljavljali zgolj zaradi tega, ker niso vedeli boljših sredstev.

Tako je bilo tisto leto po Avstriji; tako so se odločujoči moške kretali proti kolero — končno treba vendar že pogledati, kaj so tisto leto počeli pri nas na Kranjskem.

Utegnil bi kdo očitati, da smo z naslovom svoje razprave pra-

vzprav edinole to obljubili, da bomo pripovedovali, kako je bilo v Kranjski, ko je nadnojo prihrumela kolera, zdaj pa govorimo o vsem mogočem.

Proti takemu očitku bi postavili mnenje, da ne more škodovati, če ob tej priliki povemo še kaj drugega, kar se tiče našega predmeta, čeprav leži nekako zunaj začrtanega okvira, zlasti ker utegne v teh dodatkih kaliti marsikatero poučno zrno. Naposled pričujoče razprave ni snatrati zgolj za zgodovinsko pripoved, ampak tudi za zdravstveno poučen spis, ki naj marsikomu da nekaj koristnih migljajev za priliko, katere si ne želimo. Kolera se zadnja leta drži v Evropi tako trdovratno in se plazi krog naših domačih meja tako vztrajno, da ni izključeno, da se poslovi, dokler ni posetila tudi nas.

(Dalje prihodnjič.)

Primarij dr. L. Ješe:

Trahom.

ali egiptovska očesna bolezen.

Ime egiptovska očesna bolezen ima svoje posebno zgodovinsko ozadje. Ko je bil namreč Napoleon koncem 18. stoletja s svojo armado v Egiptu, je večji del njegove vojske zbolel na neki posebni očesni bolezni. Armada je to bolezen pozneje zanesla v Evropo. Dejali so ji egiptovska bolezen, misleč, da je to nova bolezen, znana le v Egiptu. Poznejša raziskavanja pa so dognala, da je bila ta bolezen že prej v Evropi dobro znana. Omenjajo jo že stari grški zdravniki v svojih spisih in pišejo o nje-nem zdravljenju. Napoleonova armada jo je torej le zanesla v kraje, kjer je do takrat še niso poznali.

Nekaj bližnega je povzročila zadnja svetovna vojna. Pred vojno je bil trahom v večji množini omejen le na gotove pokrajine: Rusijo, Vzhodno Prusko, Poljako, Galicijo itd. Na teritoriju sedanje Slovenije je bil trahom epidemičen v Prekmurju in v občini Loški Potok na Kranjskem. Drugod je bilo le nekaj posameznih slučajev. V vojni oboleli vojaki pa so ga prinesli domov in ga raztrosili tudi v kraje, kjer ga dosedaj še niso lihel.

Bolezen napade zunanje dele očesa, in sicer veznico, dostikrat pa tudi površne dele roženice. Oboli-ta obe očesi hkrati ali zaporedoma, redkokdaj se omeji bolezen le na eno oko. Pričetek ni vedno enak. Včasih nastopi bolezen bolj akutno, navadno pa prav polagoma in oboleli se zave svoje bolezni šele, ko je bolezen že precej napredovala. Trepalnice ponavadi zatečejo, postanejo debelejšje in težje. Zato ima tak bolnik zaspan pogled. Veznica takisto zateče, postane hrapava (trahis — hrapav, odtod beseda trahom), in v njej se pojavijo karakteristične, zrnne podobne tvorbe. Iz oči se izceja vedno gnojna tekočina. Včasih pa so oči suhe, brez iztoka. V težjih primerih oboli tudi roženica. Čez njo praraste neka tenka kožica. Radi tega trpi roženica na prozornosti in vid pri takem bolniku več ali manj oslabi.

Bolezen traja eno ali več let, včasih tudi celo življenje. To je odvisno od tega, kako se bolnik zdravi. Je ozdravljiva. Pri vztrajnem zdravljenju odpravi bolnik brez vsakih vidnih posledic in ponavadi brez škode za vid. Pri nezadostno ali nič zdravljenih pa pusti trahom posledice, ki se večkrat usodepolne za vid. Cimprej prične zdravljenje in čim vztrajneje se bolnik zdravi, tem več upanja ima na popoln uspeh.

Trahom je nalezljiv in se prenaja z gnojem, ki teče iz oči. Nalezljivost je v prvem stadiju večja, kakor v poznejšem. Kali bolezni so v gnoju. Zbolil le, če zanesel

nekaj takega gnoja v svoje oči, kar se lahko zgodi na najrazličnejše načine.

Karkoli rabi in karkoli prijemlje bolnik s svojim z gnojem onesnaženimi rokami, vse to je okuženo, in od vseh teh predmetov si lahko nakopiješ bolezen, če se jih dotikaš in potem prideš s takimi rokami v dotiko s svojimi očmi.

Zelo nevarna je voda, v kateri si bolnik umiva obraz; nevarni sta brisača in robec, ki jih uporablja, nevarna je njegova posteljnina, zlasti blazina; nič manj njegovo jedilno orodje, toaletni predmeti, očala itd. Iz tega je razvidno, da se bolezen najlažje prenaša tam, kjer stanuje skupaj dosti ljudi in ki morebiti uporabljajo skupno iste predmete: v šolah, zavodih, vojašnicah, kaznilnicah itd. Samo ob sebi se razume, da ima bolezen ugodnejša tla pri ubožnejših slojih, ki žive v slabih materialnih in higijenskih razmerah, kakor pa pri imovitejših.

Glavno pravilo je torej: na trahom oboleli bolnik imej navedene predmete samo za svojo uporabo. Drugo ravno tako važno: bolnik naj ima vedno čiste roke. Karkoli ima opravka s svojimi bolnimi očmi, vedno naj si jih takoj dobro umije svoje roke najprej v laki razkuževalni tekočini (n. pr. v sublimatu), na to pa še z vročo vodo in milom. Bolnik z vedno čistimi rokami ni nikdar nevaren drugim.

Vse to velja tudi za vse tiste, ki imajo opravka s takimi bolniki (zdravniki, strežniki, svoji).

Če zbolíš, podaj se takoj k zdravniku in ravnaj se točno po njegovih navodilih. Zdravi se vztrajno, dokler nisi popolnoma ozdravel. Ne obupaj in ne navlečaj se prezgodaj zdravljenja. Vedí, da traja bolezen celo leto, če se prav dobro zdraviš. Če pa prenehaš z zdravljenjem prezgodaj, se ti bolezen povrne. Če si malomaren, se je ne iznebiš celo življenje.

Trahom je prava nadloga za pokrajine, kjer je epidemičen. Treba je zastaviti vse sile, da se škoda, ki nam jo je prinesla vojna, popravi. V Prekmurju, ki je najbolj okužen, je povelil zdravstveni odsek to nalogo posebnim zdravnikom in strežnikom oseboju.

Glavna načela za pobijanje trahoma bi bila:

1. Periodična preiskovanja šol, zavodov itd. po izkušenih zdravnikih in takojšnja izločitev obolelih ali sumljivih.

2. Vsak primer se mora uradno naznaniti, ne samo radi statistike, temveč v prvi vrsti v ta namen, da uradni zdravnik takoj preišče

svoje obolelega in jih kasneje še večkrat nadzoruje.

3. Temeljito vztrajno zdravljenje obolelih in sicer v okuženih krajih v posebnih ambulancah ali bolnicah. Zdravljenje bi moralo biti prisilno in na državne stroške. Privatno zdravljenje bi se smelo dovoliti le premožnejšim in inteligentnejšim slojem, o katerih se ima jamstvo, da se bodo zdravit do konca in se držali vseh predpisov, da ne okužijo svojcev.

Se Počuti Prenovljenega.

Zelodec je zdrav; spi dobro.

Wm. H. Sherman iz Minneapolis, Minn., piše: "Pred časom prejel sem Vaše pismo glede vašega zdravila, Nuga-Tone. Zdravilo sem že nekaj rabil. Počutim se preobrnjenega. Moj zelodec je svetel in sploh zdrav. Vsek se lahko obrne na me vreden vašega zdravila in povedal mi bom, kaj je za me storilo. Wm. H. Sherman."

Citatelj tega lista bode našel Nuga-Tone izvestno zdravilo v takih slučajih. Počutje ga, leto je tako prijetno, prijetno za vsakega in tako učinkovito, da se boote v teku par dni čutili kako dobro se počutite. Leto porota vašo moč in krepost, ojači kri, žive in tein, daje odličnejše spanje, stimulira, daje in na prijeten način regulira telesno in duševno. Leto je pozitivno jamstvo, da vam bo pomagalo, ali pa se vam vrne denar. Na vsakem svojemu je jamstvo. Priporočamo, garantiramo in na prodaj v vseh lekarnah, ali pa pošljite \$1.50 naravnost na National Laboratory, 1046 N. Wabash Ave., Chicago, Ill. (Advertisement)

ISOSE SE POSTARNA ŽENSKA

za domača hišna dela, štirje v družini, dober dom za pravo žensko. Plača po dogovoru; za pojasnila pišite na naslov: "Hišna oskrbnica", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA / DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljše in najcenejše. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Domače prekažene KLOBASE

Izdelujem in razpošiljam fine prekažene klobase z česnovim okusom in prekaženo meso. Jamcim, da je moja roba prava delikatesa, ravnotaka kot sta jih včasih oče in mati naredila. Pošiljam od 5 funtov naprej. Cena 35c funt, poštnina posebej. Denar se lahko pošlje z naročilom ali pa pošljem po poštne povzetju (C. O. D.). Sem član društva št. 68, S.N.P.J. kamor se lahko obrnete radi moje zanesljivosti.

JOSEPH LESKOVAR

D. I.

610—14th Street,
Racine, Wis.

Visoška kronika.

DR. IVAN TAVČAR.

(Dalje.)

Omenjeni ravnini pravijo "Na Svrčuhah", ker svrči sredi nje iz zemlje močan in mrzel studenec, ki okrepčuje utrujenega in izdelanega potnika. V bližini studenca pa stoji drevo, katero daje obilo in dobro senco.

V tej senci je sedelo troje žensk: ena stara in dve mladi. Ti dve sta bili brez dvojbe grešnici, ker se jima je bralo z obrazov, da bi se nihesar na svetu ne sramovali. Starka je imela pred sabo košek in z roko se ga je oklepala, kakor bi imela v njem spravljene velike zaklade.

Tik studenca se je kurilo in nekaj loncev je stalo pri ognju. Prišla sva torej k južini in Luke si je že mel roke, ker mu je iz loncev prav prijetno dihalo.

Pri družbi je bila še druga starka, o kateri dosedaj še nisem nihesar zapisal, katera pa je vzbujala najino posebno radovednost. Vedla se je namreč prečudno, da ne zapisev prepoihljajivo. Kaj takega se ni ne prej, ne pozneje dotaknilo mojega pogleda, dasi sem prehodil velike sveta in dasi sem bil v vojskah na Laškem in na Ogrskem, kjer je vodil, kakor sem že zapisal, cesarske armade naš gospod Eugenius.

Ta ženska je nosila zakrpano obleko in gotovo je živela v pomanjkanju in revščini. Tedaj pa je bosonoga plesala in skakala, da je bila v obraz vsa potna in da ji je vse telo ticalo v vodi. Najin prhod je ni čisto nič motil: plesala in skakala je, kakor bi šlo za življenje.

Odložila sva bisagi ter legla v travo. Ena mlajših žensk, katera je bila po moji sodbi eigankega rodu, je položila prst na usta, da bi molčala.

Starki pa je postajalo prevroče. Zatorej je med skakanjem pričela metati obleko raz sebe. Pri vsakem kosu je zakričala: "Čigava je ta obleka?" Čiganka je točno odgovarjala: "Našega ljubelega Jezusa."

Ze sem se tresel, da bo ostudna grešnica do nagega odmetala svoje oblačilo; pa jo je ples vendar premagal. S penečimi ustmi in z zabuljenim očesom je omahnila, padla po tleh ter obležala kakor mrtva.

Ta ženska mi ni neznana," je šepetal Lukeš. "Skakavka je, Spela Ocep-kova! V svojih mladih letih sem bil sam skakavec in takrat smo se pri plesu dostikrat do gola slekli."

Nato se je obrnil hlapec do starke pri košku, katera se ni dosti brigala za počete Spele Ocep-kove, ker je bila očividno že navajena takih prizorov.

"Ohtano," jo je ogovoril, "stara Pasaverica! Glej no, da še živíš! Delaš dobre kupčije?"

"Kupčije!" je vadihovala starka. "Ljuba duša, kje naj bi jaz jemala dobre kupčije! Poje mi

jih že sedemdeset in pet! Kaj pa misliš? Pasaverica ni več trdna, Pasaverica že komaj leze!"

"Ali tistega mazila," je vprašal Lukeš, "boš pa še vendar kaj imela v košu?"

Zatogotila se je ter brodila z roko po svojem košku: "Kje čem vzeti mazila? Ko je bila še nemška vojska, ko je gospod Tilly kosil na travniku človeškega življenja, tiste dni se je še dobilo človeške masti, ker so bili mrliči cenejši od hrčka v jeseni! Takrat sem prišla v kraje, kjer je na vsak korak ležalo človeško truplo; dezertirji pa so krali tudi ženske in otroke, tako da se je človeška mast kaj lahko dobila. Ljuba duša, kje pa naj ji danes dobim? Za kupčevalce z mazili so slabi časi. — Bog se nas usmili!"

Hlapec Lukeš ni odnehal. "Nekaj že še nosiš s sabo."

Zatarnala je: "Vse skupaj, kar nosim s sabo, ni skoraj nič vredno in malokdo kaj takega kupi. Tu imam nekaj res lepih podob, katere je blagoslovil sam škof v Pasavu. Pa vse to ne gre po vaših dolinah. Verjemi mi, da je tako, da dostikrat nimam niti vinarja denarja! Tudi danes ga nimam."

Tu se je plaho ozrla po mlajših svojih tovarišicah, kateri sta se porogljivo smejali njenemu govoru. Nato se je sklonila k meni ter dejala tiho: "Zate bi morda nekaj imela."

Brodila je po svojem košku ter izvlekla iz njega obširen zavitek. "Če prav sodim, si z Visokega. Tam je denar." Skrivnostno je dostavila:

"Spovedni listi so. Ponarejeni so, ali oddajo se lahko, če jih pomešaj z onimi, katere oddajaš za družino. Povem ti, da se prav radi kupujejo, ker je le sitno, če moraš letati okrog spovednice. Morda jih kaj kupiš, — niso predragi."

Z velikim ogorčenjem sem zavrnil hudobno ponudbo, ker nisem hotel, da bi prišel sin v sramoto, kakor je prišel v njo oče na Visokem. — Videl sem, da je bila vsa ta družba tu pred mano popačena, malopridna in božji službi nevarna.

Hlapec Lukeš se je iznova oglašil: "Nekaj si s platnom kupčevala."

Pobahala se je:

"Kupčujem še tudi. Od tega živim sebe in vnukinjo-siroto, ki mi je edina tolažba v starosti."

Porogljivo je nadaljevala:

"Pa nisem tako nespametna, da bi nosila platno po gorah ali pa še celo denar, s katerim ga plačujem. Pasaverica je poštna in Pasaverica pozna vse pogorje. Vsa moja trgovina gre skozi roke Jeromna Oblaka iz Žirov. Kar sem kupila, prineso ljudje v Loko, kadar pride Oblak tja s svojim tovorom. Ta prevzame in plača, ker so moji denarji vsi pri njem zalofeni. Potem mi pa stovori blago do Donave, do nemškega Pasava. Oj ne, nisem takova kravica, da bi denar po teh gozdovih s sabo vlačila!" Tu je zmagozorno pogledala mlajši svoji tovarišici, katerima se je kar videlo, kako pazljivo vlečeta vse njene besede.

Tedaj se je prebudila skakavka, Spela Ocep-kova. Nekom kalno je pogledala okrog sebe, vzela v roko leseno skledico, si natočila vanjo vode ter jo izpla.

(Dalje prihodnjič.)

French Line

MITRA VOZNA V JUGOSLAVIJO

NEW YORK-HAVRE

CHICAGO Nov. 17
ROCHAMBEAU Nov. 24
LA SAVOIE Dec. 1

Pišite po knjižico z navodili domačemu zastopniku ali na gl. urad—

FRENCH LINE

133 North Dearborn Street, Chicago, Ill.
19 State Street, New York

KNJIGE

Književne Matice S.N.P.J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških frančiškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Zele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred \$1.50.

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.00 s poštnino vred.

Zajedalc. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biogeneze. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge narurne zakone in pokaže, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena \$1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, dobite za tri dolarje. Vse zadnje štiri knjige za šest dolarjev. Vredne so!

Naročbe, s katerimi je poslali denar, sprejema

Književna Matica

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.